

Bernd Rabehl

Bývalý člen Mimoparlamentní opozice (Außerparlamentarische Opposition, APO) Bernd Rabehl přemítá nad úplnou ztrátou německých hodnot po rozpadu sovětského bloku a NDR.

Bernhard Tomaschitz: Pane profesore, od pádu berlínské zdi uplynulo dvacet let. Jak se od té doby Německo změnilo?

Bernd Rabehl: Bylo úplně transformováno. Nejdřív byla NDR totálně rozložena. Její průmysl byl úmyslně zničen, což mělo na Východě za následek vysokou míru deindustrializace. Poté třetina východoněmecké populace, včetně těch s univerzitními tituly a znalostmi, přesídlila na Západ, v některých případech i do USA a Austrálie. To málo z průmyslu, jež na Východě zůstalo, se v žádném případě nedá porovnávat se Západním Německem, tudíž není možné hovořit o vyrovnanosti mezi západními a východními zeměmi (Länder).

Byly některé aspekty dědictví po NDR přeneseny i do znovusjednocené Spolkové republiky?

Tohle je zajímavá otázka vzhledem k tomu, že politika SED [vládnoucí komunistické strany v NDR] se vždy odkazovala na německou, speciálně pruskou politickou tradici. Z tohoto pohledu se dá východoněmecká politika označit za německou, zatímco Západní Německo [pod taktovkou judeo-amerických sil] bylo založeno na odmítnutí této tradice.

Když tedy vezmeme v potaz, že Západní Německo zpřetrhalo svá pouta s německou minulostí, dá se sjednocení Německa [po roce 1989] považovat za „historický omyl“?

Západoněmecká vládnoucí třída neměla na znovusjednocení žádný vážný zájem. Křesťanští demokraté Helmuta Kohla [v té době vládnoucí strany] se hlásili k poválečnému rozdělení Německa. Nikdo na Západě si nedokázal představit, že Východní Německo může být jen teoreticky zaniknout (jednoduše se uznávalo, že by zde měly být dva státy) a nikdo nechtěl mít nic dočinění se zemí stavějící na německé politické tradici. Byl to Sovětský svaz, kdo inicioval znovusjednocovací proces, neboť se obával absolutního kolapsu východní Evropy. Elity KGB z Gorbačovova okolí si dokázaly spočítat, že takový kolaps by mohl vyústit do války a revolucí, což by ohrožovalo samotnou existenci Rudé armády a Sovětského svazu. Z toho důvodu tedy dva nebo tři roky před rokem 1989 začali Rusové pracovat na plánu znovusjednocení mírovou cestou. Tehdejší americký prezident George Bush starší celou záležitost dohodnul s Gorbačovem a následně ji předložili Kohlovi. Poté, co proběhly masivní demonstrace v Lipsku, Východním Berlíně a Rostocku [jež definitivně podkopaly legitimitu NDR v roce 1989], bylo jasné, že německý komunistický stát již nemůže být déle chráněn. Od té doby již Rusové nebyli připraveni ani schopni tento stát podporovat.

Do jaké míry se stal „základní antifašistický konsensus“ (Antifaschistische Grundkonsens), jenž byl základní ideologií západní Německé spolkové republiky, převládajícím dogmatem znovusjednoceného Německa?

Antifašismus v bývalé NDR byl prostředkem k určení „nepřítele“, všech nepřátel. Podle něj byl fašistou kdokoli, kdo nepodporoval [východoněmecký komunistický] systém. Do této kategorie byli zahrnuti jak sociální demokraté, liberálové nebo jiní stoupcí levice, tak i samozřejmě konzervativci a reakcionáři. „Fašismus“ jako takový byl pak prostředkem politického boje, jenž mohl být použit prakticky proti komukoli nebo čemukoli.

Když Spolková republika ztratila svého nepřítele na Východě, došlo v jejím rámci k určitému [ideologickému] obratu. Předtím totiž za hlavního nepřítele neplatil nacismus, nýbrž komunismus, jehož podvratnému vlivu se stát snažil vzdorovat. Následně po zániku východoněmeckého komunistického státu si znovusjednocené Německo upravilo antifašistickou politiku pro své vlastní účely. Tentokrát se zaměřením proti německé státní tradici a proti všem, kdo se snažili změnit směřování nového Německa, obzvláště jeho vztah k Evropské unii. V této souvislosti je důležité poznamenat, že západoněmecké politické strany již dávno před rokem 1989 upřednostňovaly americkou ideologii „lidských práv“ a „individuálních svobod,“ a nepřikládaly žádnou důležitost německému historickému dědictví, jazyku a hodnotám – jednoduše opustily všechny charakteristické německé politické a sociální tradice.

Jestliže již tedy není připisován německým tradicím žádný význam, co se tedy na výročí znovusjednocení Německa vlastně oslavovalo?

V podstatě byl oslavován fakt, že ani na Východě ani na Západě nedošlo k žádné revoluci. Ti, kdož ve Východním Německu vyšli v roce 1989 do ulic a skandovali „Jsme jeden národ,“ byli podplaceni měnovou reformou a dárkem v podobě několika stovek marek v rámci jejich přivítání na Západě. Následně pak byli zbaveni své politické identity. Toho bylo dosaženo poměrně jednoduše, když si vezmeme v potaz slabou organizovanost a nedostatečnou kontinuitu východoněmeckého protestního hnutí.

Nyní tedy po dvaceti letech oslavujeme fakt, že ústava (tzv. Základní zákon) a bývalé západoněmecké politické struktury byly přeneseny i do východních zemí (Länder) – z NDR tu nezbylo vůbec nic. Ve skutečnosti tedy oslavujeme absolutní amerikanizaci všech Němců.

Není pozoruhodné, že dvacet let po pádu berlínské zdi usiluje [čerstvě přijatá] Lisabonská smlouva o „odstátnění“ Německa a ostatních členských států?

Všechny evropské státy byly efektivně „odstátněny.“ V průběhu tohoto procesu nabyla EU nadstátní suverenity a stala se jakýmsi superstátem. Ovšem ani přesto se Evropa nedá považovat za velmoc. Není to fakticky možné, neboť zůstává připoutaná k USA – prostřednictvím smluv upravujících členství v NATO a dalších dohod týkajících se bezpečnostních otázek. Byly sice podniknuty určité bázlivé kroky, jejichž cílem bylo dát Evropě statut velmoci, nicméně v roce 2003 se Američané rozhodli jim zabránit a vyslali

Evropanům jasný signál, že to budou oni, kdo jejich jménem bude rozhodovat o otázkách války a míru. Totéž tedy platí i pro evropský superstát – neboť jsou to právě otázky války a míru, jež definují státní suverenitu.

Jaké síly profitují z „odstátnění“ evropských států?

Jsou to samozřejmě Spojené státy, které se od roku 1945 systematicky snaží vnutit Evropě svůj politický model... Tento politický systém, jenž osobně nazývám „liberálním materialismem,“ v Německu kompletně převládá.

V minulosti býval stát vždy prioritou: tak to bylo v případě monarchistického státu, administrativního státu a nezávislých politických sil, jež kdysi stály v opozici „stranického státu,“ zkaženého díky zmanipulovaným politikům a stranickým zájmům.

Dnes je často poznamenáváno, že stát zdegeneroval do podoby jakéhosi výjezdního hostince, jemuž schází reálná struktura a kde stranické zájmy a hledání způsobů jak dosáhnout co nejvyšších výhod a státních příspěvků. Není to typicky americké?

Jak si myslíte, že bude Německo vypadat za dalších dvacet let, až budeme oslavovat čtyřicetileté výročí pádu berlínské zdi?

Pokud se korupce stane všudypřítomnou a osobní a lobbistické zájmy budou dominovat politickým stranám i státnímu aparátu, pravděpodobně propadneme ještě hlouběji do bahna politické paralýzy. Státy a jejich vlády už nadále nebudou schopny jednat – což už bylo viditelné za doby Kohlovy vlády a ještě více pod vedením Angely Merkelové.

Každá vláda zasažená touto paralýzou se svým vyhýbáním reálným problémům a reagováním pouze z momentálních popudů připravuje o schopnost řešit krize, jež ji obklopují.

Následkem toho pak není schopna řešit sociální konflikty ani určovat směr v bouřích, ovlivňujících celkovou sociální stabilitu.

Pokud dojde k podobné situaci, bude možné si představit, že se lidé a národy Evropy konečně začnou stavět na odpor, a snad i aktivně povstanou, proti lhostejnosti státu, neboť nabudou pocitu, že „už to tak dále nejde.“

Jestliže kupříkladu Merkelová nebude schopná najít řešení pro automobilku Opel [v současnosti zmítanou finančními problémy], její zaměstnanci vyjdou do ulic, udeří do stolu a budou se domáhat řešení této situace.

Až i ostatní evropské národy přijdou na to, že byly rovněž podvedeny, začnou se jeden po druhém tomuto trendu bránit.

Poznámka Michaela O´Meary:

Bernd Rabehl je bývalým profesorem sociologie a veteránem německého studentského hnutí šedesátých let, vedeného Rudi Dutschkem. Konzervativci se možná budou divit, ale opoziční hnutí té doby nebylo ve své subversivní činnosti monoliticky jednotné. Nemálo jeho účastníků bylo jako já (studoval jsem v osmašedesátém na univerzitě v Berkeley) a neusilovalo o další prohlubování nihilismu, jež byl neoddelitelnou součástí poválečného systému po roce 1945. Usilovali jsme o aktivní odpor proti hraně, jež americkému stylu života začala zvonit už zhruba desetiletí před tím, než došlo k bouřlivým událostem šedesátých let.

Rozhovor vyšel původně pro rakouský týdeník *Zur Zeit* č. 46/2009 (*Deutschland feiert die Amerikanisierung*), poté byl přeložen do francouzštiny Robertem Steuckersem pro stránky *Euro-Synergies* (*Chute du Mur: l'Allemagne a fêté son américanisation!*), z francouzštiny jej dále přeložil Michael O'Meara pro online magazín *The Occidental Quarterly* (*The Fall of the Berlin Wall: Germany Celebrates its Americanization*).

Anglická verze rozhovoru, ze které vychází překlad do češtiny, je mírně krácena. Poznámky v hranatých závorkách – Michael O'Meara.